

GÖTEBORGS UNIVERSITET
HANDELSHÖGSKOLAN

Juridiska institutionen

Göteborg 2023-09-20

Finansdepartementet

REMISSYTTRANDE

Juridiska institutionen, Göteborgs universitet (nedan JIHGU) har fått i uppdrag att avge yttrande gällande betänkandet **Ett förbättrat resegarantisystem (SOU 2023:33)**.

Lagförslaget får i sak betraktas som oproblematiskt. Det handlar om att ersätta ett system som har vissa nackdelar med ett system som har fördelar. De utländska förebilderna ger stöd för detta. Övergången till det föreslagna nya systemet är genomtänkt, i huvudsak. De sk moral hazard-frågorna är någorlunda beaktade. Såvitt JIHGU kan bedöma bör förslaget genomföras.

De kommentarer och anmärkningar som JIHGU har i sak kan sammanfattas i följande punkter.

1. Det saknas en analys av hur de ekonomiska effekterna kan tänkas samspela med miljö- och i synnerhet klimatpolitiska mål. Vill det allmänna skapa rambetingelser som på sikt leder till minskade utsläpp av CO₂, bör prisminskningar inom resesektorn inte utgöra något argument för konstruktionen av konsumentskyddande fonderingslösningar. – Påpekandet bygger inte minst på att utredningens bedömning är att företagens kostnader för resegarantin kommer att väsentligen sjunka om förslaget antas. Dessa lägre kostnader kan då antas att antingen hamna i företagets ficka eller att leda till lägre kostnader för resenären eller åtminstone fördröjda prisökningar inom resesektorn. Den effekt som utredningen pekar på är att de lägre kostnaderna sänker tröskeln för inträde på marknaden, antas leda till att konkurrensen blir hårdare. Därav följer ytterligare prisminskningar, eller en ytterligare fördröjning av prisökningar, torde följa. Åtminstone kan antas att de sänkta kostnaderna för företagen inte stannar i företagets fickor. Detta är till fördel för den enskilda resenären. Sådana effekter leda till fortsatt ökat resande – och därmed fortsatt ökade CO₂-emissioner inom transportsektorn. En eventuell klimatpolitisk syn på resandet i sammanhanget också kan tänkas ha socialpolitiska konsekvenser, då dyrare resor – i synnerhet i paketresesektorn – framför allt tenderar leda till att personer med lägre inkomster utesluts från resemaknaden, medan personer i de högre inkomstskikten fortsatt kan resa. Effekten bör åtminstone påpekas för

politiken för att den inte (ännu en gång) ska fatta ett isolerat beslut som påverkar det större systemet av politiska målsättningar på ett sätt sådant att detta system inte går ihop.

2. Ett ifrågasättande kan avse frågan om kontokortsföretagen skall ges rätt till ersättning ur fonden, såsom utredningen föreslår. Alternativet att låta konotkortsföretagen, och därigenom kontokortskundkollektivet bära kostnaderna, förefaller åtminstone lika gångbart.

I varje fall bör kostnaderna för att bygga in en regressomgång beaktas.

3. Sanktionsavgifterna bör i första hand tillfalla fonden, inte staten. Enligt 13 § andra stycket i den föreslagna lagen om hemtransportfond tillfaller sanktionsavgifter för att inte ha betalat avgiften till fonden staten. Frågan är om det inte är lämpligare att stadga att i situationer i vilka garantifonden ligger under målvärdet sanktionsavgiften ska tillfalla fonden och att den endast om och när fonden är full ska tillfalla staten. Ett sådant system skulle innebära att det företag som slarvar med inbetalningarna indirekt (genom fonden) subventionerar konkurrenterna när fonden ligger under sitt målvärde och skulle på så sätt innebära en ännu mera kännbar sanktion.

4. Regleringstekniken att göra ändringar i nuvarande reglering är ett möjligt val. Givet den stora förändring det handlar om skulle det dock möjligen kunna finnas poänger med en ny lag och ett nytt namn, såsom Lagen om garantifond för resor, eller Resegarantifondslagen.

5. Formuleringen "näringsidkare som genom förmedling eller på annat sätt underlättat uppkomsten av sammanlänkade researrangemang" (bl.a. i 8 b § i förslaget till ändring av resegarantilagen) är otymplig och bör ersättas genom en legaldefinition i 3 a §, förslagsvis att frasen översätts till "förmedlingsföretag".

6. I 8 a § i förslaget till ändring av resegarantilagen och i 7 § i lagen om hemtransportfond förekommer ett slags delegationsbestämmelse enligt vilken vissa åtgärder får vidtas av en myndighet (varvid inte nämns vare sig vilken myndighet som avses eller att regeringen får bestämma vilken myndighet som ska agera). JIHGU menar att denna bestämmelse är för undanskymd och bör dels till sitt innehåll bli mera precis, dels brytas ut ur respektive paragraf eller åtminstone få ett eget stycke.

7. Såväl fondernas maximalbelopp som bolagens bidrag bör indexeras. Annars riskerar fondernas reella värde att urholkas över tid. Givet de relativt detaljerade beräkningarna som uträkningen gjort för att hamna på målvärdena för fonden, och givet faktorer som inflation och att resande med fossiloberoende transportsätt kan antas bli dyrare, är det konsekvent.

Yttrandet är upprättat av professor Claes Martinson och lektor Jakob Heidbrink.

I tjänsten

Mikael Baaz

Prefekt

